

פניני מבשר טוב

ליקושי אמרים מתורת כ"ק אדמו"ר שליט"א
מביאלא

פרשת קורח

לכני ישראל בכל הדורות היו מביאים מכבר את הגאולה, לולי בני קורח שלא מתו, שהם בעלי המחלוקת עם צדיקי וחכמי הדור, ה' יצילנו וישמרנו מהם ומהמונם.

הקדמת דברי בינה בראשית עמ' לב

טענות עדת קרח על משה היו - אף שלא היה לו אלא 'שמינית שבשמינית' שבגאולה
כי כל העדה כלם קדושים ובתוכם ה'
ומדוע תתנשאו על קהל ה'. (טז ג)

אמנם טענת קרח כנגד משה רבינו עליו השלום היתה "רב לכם כי כל העדה כולם קדושים ובתוכם ה' ומדוע תתנשאו על קהל ה'". היינו שהיו סבורים שמשה מנשא עצמו על כלל ישראל. והדבר תמוה שהרי משה רבינו עליו השלום היה עניו מאוד, כדכתיב [במדבר יב ג]: "והאיש משה ענו מאד מכל האדם אשר על פני האדמה".

והביאור הוא, שאפילו שמשה רבינו עליו השלום היה עניו מאוד מכל האדם אשר על פני האדמה, מכל מקום היה מוכרח שיהיה לו שמינית שבשמינית ממידת

עיקר קושי הגלויות מחמת ליצנותם של בעלי המחלוקת

וַיִּקְהָלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן. (טז ג)

ואין כל ספק בדבר, שלולא הם "המהרסיך ומחריביך" וליצני הדור, היה בכח חכמי וצדיקי הדור להציל את בני ישראל אפילו בגלות המר - להפחית בשיעור גדול את הצרות והיגון והאנחה ויסורי הגוף והנפש שבגלות - עד שנשפך דם שונאי ישראל כמים.

ושורשם הוא מהמחלוקת של קרח ועדתו, שאז נעשה הכח הזה לחלוק עם מנהיגי הדור, כמבואר במדרש שהיו עושים ליצנות כל הלילה ממשה רבינו ע"ה וכו', ועל ידי ליצנות היה קורח מושך אחריו עדה לחלוק על משה רבינו ע"ה. ובלתי ספק שהשפעת משה רבינו ע"ה נחלשה אחר מחלוקת קורח. הגם שבני ישראל ראו בעיניהם מה היה סופם של קורח ועדתו.

ולבי אומר לי, שלולא מחלוקת קורח ועדתו, היה, סוף כל סוף, ביכולת משה רבינו ע"ה להביא את בני ישראל לגאולה השלימה, ובוודאי גם צדיקי הדור שעמדו

מדבר בספרו 'צורר המור' ואומר: "כי כל זמן שהצדיקים ביניהם אי אפשר להביא פורענות עליהם". ע"כ. וזה מפני שזכותם מגן עליהם.

והרי כי במקום שהצדיק נמצא שם עומדת זכותו הגדולה ומגינה בפני הפורענות ומכל רע שלא יוכל לשלוט על החוסים בצלו והנמצאים עמו.

הקדמה לספרי הרה"ק מלבער טוב עמ' 9

כח הרבים להציל מהעונש אף שאינו מאוחד עמהם - אלא בעצם שהותו בין הרבים

הַבְּדִלּוֹ מֵתוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם כְּרָגַע. (טז כא)

גודל כח הרבים להציל מן העונש, מצינו אף בעדת קרח, שבשעה שרצה השם יתברך להענישם, ציוה על בני ישראל שיבדלו מהם, כמו דכתיב "הבדלו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע". ופירש הספורנו "הבדלו. שלא תגין זכותכם עליהם, כעניין ימלט אי נקי". ע"כ.

הרי שמשם רבינו לא יכל להעניש את הרשעים - בזמן שהיו ביחד עם צדיקים. רואים מזה עד כמה גדולה כח אחדות הרבים, להציל אף את הרשעים כל זמן שהם בין צדיקים. ואף שמצינו בירושלמי [פאה], שבאחדות של רשעים אין מידת הדין יכולה לחול עליהם. מכל מקום כוונת הירושלמי: שמדובר כשהרשעים מאוחדים ביניהם ואז אין מידת הדין יכולה לחול עליהם.

אבל חידוש הספורנו: שאפילו שלא היו מאוחדים, רק עצם עמידתם ליד הצדיק,

הגאווה, כמו שאמרו בגמרא סוטה [ה]: "א"ר חייא בר אשי: אמר רב תלמיד חכם צריך שיהא בו אחד משמונה בשמינית", ופירש רש"י ז"ל: "אחד משמונה בשמינית. משקל קטן הוא והיינו עוכלא, כלומר צריך שיהיה בו מעט גאווה, שלא יהו קלי הראש מסתוללין בו ויהא דבריו מתקבלין עליהן בעל כרחם".

שמנהיג מוכרח שיהיה בו מעט כמין גאווה להנהיג כלפי חוץ, שאם לא כן לא שייך שיהיג, אם יהיה לו ביטול עצמי לגמרי. ואף על פי כן היה לקרח ועדתו טענה כנגד משה רבינו עליו השלום: ומדוע תתנשאו על קהל ה'.

והיינו, שאף הם ידעו שמשם רבינו עליו השלום הוא צדיק, ושקיבל התורה מסיני, אולם הם סברו שהוא עושה עבור עצמו, שיהיה מנהיג ישראל, שיהיה לו שררה מעמד של מנהיג ישראל. וישנם אנשים אשר אף שענויים המה, אוהבים להיות מנהיגים ולהנהיג אחרים כפי דעתם. ובאמת משה רבינו עליו השלום לא הנהיג את ישראל, אלא כדת השם יתברך, בלא נגיעות כלל.

כח איש ישראל פ"י

זכות הצדיק מגינה על סביבתו

הַבְּדִלּוֹ מֵתוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת וְאָכְלָה אֹתָם כְּרָגַע. (טז כא)

וכן מצינו עוד במחלוקת קורח ועדתו על משה ואהרן. נאמר שם "הרומו מתוך העדה הזאת ואכלה אותם כרגע". וראיתי לקדוש אחד מן הקדמונים מגולי ספרד,

על כן נראה, דגם הענין הנ"ל שייך לדורות, שהרי התורה הקדושה היא נצחית בכל הענינים. וגם הבטחה הזאת, שהברית מלח יחזק וירפא, ולא יעשה סרחון בבני ישראל, קיים לעולם, דבני ישראל אינם כאומות העולם, שהם בועטים בה' יתברך ונסרחים. כמבואר בגמרא עבודה זרה [ג]: "מצוה קלה יש לי, וסוכה שמה, לכו ועשו אותה", כו'. שאומות העולם בועטים אפילו ביסורים קלים, קל וחומר ביסורים קשים כבחגיגת מלח.

וכן ענין זה שייך בכל הדורות, כאשר יהיו כאלו שיהיה נראה להם שאין להם חלק ונחלה בתוך בני ישראל בדרך העולם, ובבחינת מה שפירש"י על "וחלק לא יהיה לך בתוכם" שפירש שלא רק בארץ ישראל אלא "אף בביוזה" לא יהיה להם חלק, אלא עם עניות, עם מלח, היינו יסורים, באורח שאינו נעים ומתקבל.

מכל מקום מבטיחם ה' יתברך, שאדרבא מנת חלקם, המלח, הוא בריא להם ומתקיים, ואף מבריא אחרים. וזאת כיוון כי ה' יתברך עצמו "אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל", ואני אושיעך. ולפיכך היה ענין זה שלא יהיה להם חלק ונחלה, כיוון שה' יתברך בעצמו חלקם ונחלתם.

יעזור השי"ת שיהיה רק שמחות טובות ומאירות עד השמחה הכללית בביאת גואל צדק במהרה בימינו אמן.

עליה לתורה לחתן, ה'תשנ"ג

דבר זה לבד יכל להציל אותם מן העונש, אף שלא היו מאוחדים עמם.

אחדות ישראל פרק י

ישראל נרפאים על ידי הברית מלח - כיוון שאינם בועטים כגויים

בְּרִית מְלַח עוֹלָם הוּא לְפָנֵי ה' לְךָ וּלְזֶרְעֶךָ אֲתָךְ. וַיֹּאמֶר ה' אֶל אֶהְרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִנְחַל וְחֵלֶק לֹא יִהְיֶה לְךָ בְּתוֹכָם, אֲנִי חֵלְקֶךָ וְנַחֲלָתְךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. (יח"ט-כ)

ופירש רש"י: "ברית מלח עולם. כרת ברית עם אהרן בדבר הבריא ומתקיים ומבריא את אחרים, ברית מלח. כברית הכרותה למלח שאינו מסריח לעולם".

והיינו, שנתן השם יתברך הבטחה מיוחדת על ידי הברית הזו, שבני ישראל לא יסריחו בעולם, ולא יגרמו לסרחונות, אלא לריח ניחוח וכו'. מה שאין כן לאומות העולם שאין להם הברית הזאת, יהיו סורחים.

ועוד, שהיתה בזה כריתת ברית שיש בה מליחות והדבר צורב, שנראה שלכהנים אין חלק ונחלה בתוך בני ישראל, לכך אמר השם יתברך לאהרן הכהן: "אני חלקך ונחלתך". וצריך להבין, למה באמת אין להם חלק ונחלה בתוך בני ישראל.

ונראה הענין בזה, כי התורה היא נצחית, ודבר זה שייך בכל הדורות. כידוע יסוד הבעל שם טוב הקדוש, בזה שהתורה הקדושה היא נצחית, ולא רק סיפור דברים שעברו.

תורת רבויה"ק

ויקח קרחה וגו', וַיִּקְמָנוּ לְפָנַי מִשָּׁה (טז א-ב)

מֵרַחֵם הַתּוֹלְדוֹת אָדָם זי"ע, הֵבִיא מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבִּי יִצְחָק מוֹוֹאֲרָקֵעַ זצ"ל, שֶׁהִמְרִגְלִים וְהַמְקוֹשֵׁשׁ נֹדֵב וְאִבְיָהוּא, הֵיוּ כּוֹלֵם צְדִיקִים וְלֹא הָיוּ רְאוּיִם לְאוֹתָם הַמַּעֲשִׂים, וְרַק שֶׁרָצוּ שִׁיתְקַדֵּשׁ שֵׁם שָׁמַיִם בְּעוֹלָם עַל יְדֵיהֶם. וּמִסְרּוֹ נִפְשָׁם כְּדֵי שֶׁמָּהֵם יִלְמְדוּ אֵיךְ אֲסוּר לְנַהוֹג.

וְהוֹסִיף הַתּוֹלְדוֹת אָדָם "וְכֵן אֲנִי אוֹמֵר עַל קֶרֶת, שֶׁאֵף הוּא לֹא הִיָּה רְאוּי לְאוֹתוֹ מַעֲשֵׂה, רַק לְהִרְאוֹת לְהִיּוֹת נֹזֵהר בַּהֲצַדִּיקִים, לְבַל לְדַבֵּר בָּהֶם סֵרָה, וְלְבַל לְהִרְהַר אַחֲרֵיהֶם... אֵךְ עֵיקַר נִתַּן נִפְשׁוֹ לְהִרְאוֹת לְהִיּוֹת נֹזֵהר בַּהֲצַדִּיקִים..." (פּר' שֶׁלַח עַמ' קַעָה)

וַיִּקְהַל עֲלֵיהֶם קֶרֶח. (טז יט) - וְכַתֵּב רַש"י: בְּדַבְרֵי לִיצְנוֹת.

אָמַר מֵרַחֵם הַיְהוּדִי הַקְּדוֹשׁ זי"ע, עַל הַפְּסוּק "זֶד יִהְיֶה לֶץ שְׁמוֹ" (מִשְׁלֵי כֹא כֵד), כִּי הֵנָּה יְדוּעַ שֶׁלֹּא רְאוּיִנוּ בְּשׁוֹם עֲבִירָה בְּעוֹלָם שִׁיעֲשֵׂה אוֹתָהּ הָאָדָם הָאִישׁ הַיִּשְׂרָאֵלִי בְּמִזִּיד, אֵף שִׁיְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה פְחוּת שֶׁבְּפְחוּתֵינוּ וְהַקֵּל שֶׁבְּקֵלִים, וְלֹא יִתְחַרֵּט וְלֹא יִתְבַּיֵּשׁ מִמַּעֲשָׂיו אַחַר כֵּךְ עַל מַה שִׁעֲשֵׂה, וְלֹא יָבוֹא לוֹ הַרְהוּרֵי תְשׁוּבָה. וְלְעוֹמּוֹתוֹ, זֶה הַלֶּץ, אֲדַרְבָּה ח"ו יְהִיָּה מִתִּיהַר עוֹד בְּעַצְמוֹ, וְיֹאמַר לֹא חֲטָאֲתִי, שֶׁאִינוּ נֹרְאָה כֹּלֵל בְּעֵינָיו וְאִינוּ מְרַגֵּשׁ בְּנַפְשׁוֹ וְלָבוֹ שֶׁחֲטָא כֹּלֵל וְעֲשֵׂה מְאוֹמָה רַע, אֲדַרְבָּה נֹרְאָה בְּעֵינָיו שֶׁאִמַּר דְּבַר חֲכָמָה, וְכֹאשֶׁר יְהִיָּה שׁוֹאֲלִין אוֹתוֹ יְהִיָּה מְשִׁיב לֹא חֲטָאֲתִי וְמָה מְאוֹמָה עֲשִׂיתִי, וְבֹאמַת שֶׁעַל כִּנְגָדוֹ יִרְדּוּ הַדְּבָרִים חֲדָרֵי בִטָּן וְלִפְעָמִים מְבִיִּישׁוּ מְאוֹד כִּידוּעַ... וְכִבֵּר שֶׁבַח דּוֹד הַמֶּלֶךְ ע"ה אֵת מִי שֶׁמִּרְחִיק עַצְמוֹ מִסִּיעֵתָם, וְאֹמַר "וּבְמוֹשֵׁב לְצִיִּים לֹא יִשָּׁב" (נְפִלְאוֹת הַיְהוּדִי סו)

וּמַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה, כִּי פִעַם נִצְרַךְ הַיְהוּדִי הַקְּדוֹשׁ לְנִסּוּעַ מְעִיר לְעִיר, וְהַחֲמוּר הַלֶּךְ לֹאֵט, אָמַר אַחַד 'הַשְּׁעוֹן שֶׁלִּי הוֹלֵךְ מֵהַר, אֲשִׁים אֵת הַשְּׁעוֹן תַּחַת הַחֲמוּר, וְאִז יֵלֶךְ הוּא מֵהַר', כְּשִׁשְׁמַע זֹאת הַיְהוּדִי הַקְּדוֹשׁ אָמַר: אַהֲהָ, כְּתִיב "זֶד יִהְיֶה לֶץ שְׁמוֹ", עֲבַרְתָּ כִּבֵּר כֹּל הַדְּרָגוֹת, וְאֵתָהּ מַחְזִיק בְּמַדְרָגָה שֶׁל לֶץ... (אוֹצֵר יִשְׂרָאֵל עֶרֶךְ הַיְהוּדִי) - (סֵפֶר הַיְהוּדִי הַקְּדוֹשׁ, בְּפִרְשָׁתוֹ)

אִישׁ אֵת שְׁמוֹ תִּכְתֵּב עַל מִטָּהוֹ. (יז יז)

סִיפֵר הַרְה"ח ר' יְהוּדָה יוֹנָה רוֹטֵנְבֵּרְג ז"ל, שֶׁפִּעַם הַבְּחִין כִּי מִקְלוֹ שֶׁל מֵרַחֵם אֲדַמּוּר"ר הַחֲלֻקָּה יְהוֹשֻׁעַ זי"ע שְׁבוּרָה, לִכֵּן קִנְיָה מִקַּל חֲדָשׁ עִם צִיפּוֹי כִּסְף בְּרֹאשׁוֹ, וְעַלֵּיו חֲרַט אֵת שְׁמוֹ לְזַכְרוֹן טוֹב לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ, וְכֹאשֶׁר הִגִּישׁ אֵת הַמִּקְלָה הַחֲדָשׁ אָמַר שֶׁהוּא חֲרַט אֵת שְׁמוֹ לְשֵׁם קוּוֹיטֵל, וְאִילוֹ הַמִּקְלָה עַצְמוֹ הוּא כְּמַעוֹת הַפְּדִיּוֹן.

מֵרַחֵם זי"ע אֲכַן קִיבַל אֵת הַמִּקְלָה, אוֹלָם לְמַחְרַת הִגִּיעַ אֵלָיו אַחַד הַמְשַׁמְשִׁים בְּשִׁלְחוֹת הַקְּדוֹשׁ לְבַרֵּר כְּמָה עֲלֵה הַמִּקְלָה, ר' יְהוּדָה יוֹנָה אָמַר לְשִׁלֵּחַ שֶׁהוּא קִנְיָה אֵת זֶה לְכַבוֹד הַרְבִּי וּמְאִיזָה טַעַם יְגַלֵּה מָה מַחֲרִירוֹ, וְאֹמַר לְשִׁלֵּחַ שֶׁהוּא בְּעַצְמוֹ יִכְנַס אֶל הַקְּדוֹשׁ פְּנִימָה.

כֹּאשֶׁר נִכְנַס בִּיקֶשׁ מֵרַחֵם זי"ע לְבַרֵּר אֵת מַחֲרִירוֹ שֶׁל הַמִּקְלָה הַחֲדָשׁ, אוֹלָם הוּא בִּיקֶשׁ לְהִשְׁתַּמֵּט בְּכֵךְ שֶׁהוּא נִתַּן אֵת זֶה מִתְּנָה, אוֹלָם מֵרַחֵם הַתְּעַקֵּשׁ שִׁיאֲמַר לוֹ אֵת מַחֲרִירוֹ, בְּהַטְעִימוֹ כִּי הוּא נוֹהֵג לְהַקְדִּישׁ אֵת כֹּל כִּסְפֵי הַפְּדִיּוֹנוֹת לְצַדָּקָה, וּמֵאֲחַר שֶׁהִמְקַל נִיתַן לוֹ בְּתוֹרַת דְּמֵי פְדִיּוֹן הוּא רוֹצֵה לְדַעַת אֵת מַחֲרִירוֹ כְּדֵי לְתַת לְצַדָּקָה אֵת הַסְּכּוּם הַזֶּה, נִעְנָה יְהוּדָה יוֹנָה וְאֹמַר לְמֵרַחֵם שֶׁהוּא עַצְמוֹ יִתֵּן אֵת אוֹתוֹ סְכּוּם לְצַדָּקָה, אוֹלָם מֵרַחֵם לֹא הִסְכִּים לְכֵךְ וְהוֹרָה לוֹ לֹמַר אֵת הַסְּכּוּם כִּי הוּא בְּעַצְמוֹ רוֹצֵה לְתַת אֵת הַסְּכּוּם לְצַדָּקָה. (אוֹר עוֹלָם, מְרַשִּׁימוֹת נְכֵדוֹ הַרְבֵּי אַבְרָהָם רוֹטֵנְבֵּרְג שִׁיח"י)